

Svend Auken's tale ved Socialdemokratiets kongres

Taler

Svend Auken
Partiformand for
Socialdemokratiet

Dato

7. september 1991

Sted

Valby Hallen, København

1 Der må ske noget i Danmark. Hver dag tabes gode arbejdspladser. Danmark er fortsat i bunden af EF med hensyn til vækst, og under Schluter-regeringen er Danmark blevet det fattigste land i Norden.

5 Samtidig er vort velfærdssamfund overbelastet på grund af arbejdsløshed. Manglen på jobs giver flere udgifter og sociale problemer, og det forringer indtægtsgrundlaget.

10 Regeringen skubber alle problemerne i hovedet på kommunerne, der må forhøje skatterne og forringe servicen overfor de ældre, børnefamilierne, de syge og forsømme nyinvesteringer.

Der er derfor brug for en helt anden politik baseret på samarbejde mod arbejdsløshed og for et nyt velfærdssamfund.

15

På dette årsmøde vil vi foreslå en fornyelse af det offentliges service baseret på princippet om borgernes rettigheder.

20 Alt for ofte glemmes borgerne i planlægningen. Når der skal spares, går det ud over åbningstider, ventetider og personlig service. Men også når der ikke skal spares, planlægges der alt for ofte fra oven, hvor ministre og direktorater vil sidde og bestemme over alle detaljer i menneskers liv. I enkelte kommuner blæser bureaukratiet også på mennesker.

25 Vi, der er stolte af den offentlige sektor i Danmark, skal gå forrest i kampen for fornyelse og demokratisering. Vor ledetråd skal være borgernes rettigheder.

Vi vil lægge op til en lov om borgernes rettigheder, og vi indbyder alle kredse af befolkningen til at deltage i udformningen af dette lovforslag.

En lov om borgernes rettigheder vil ligge smukt i forlængelse af loven om Folketingets Ombudsmand og loven om Offentlighed i forvaltningen.

35 I en lov om borgernes rettigheder skal flere forhold slås fast:

a. Alle henvendelser fra borgerne skal besvares indenfor en bestemt frist. Det skal ske i et sprog, der kan forstås, og en afgørelse skal altid ledsages af en begrundelse. Et udgangspunkt for svarfristen kunne være, at svaret automatisk
40 var "ja", hvis ikke myndighedernes svar forelå inden 4 uger.

b. Der skal fastsættes regler om hvor lang tid, der må gå før man kan komme i kontakt med en myndighed. Jeg tænker i den forbindelse ikke kun på DSB og skattevæsenet. Og der må være snævre tidsfrister, hvor hurtig reaktionen skal
45 være i nødsituationer fx med hensyn til politi, ambulancer og brandvæsen.

c. Der skal fastsættes tidsfrister inden for hvilke bestemte ydelser over for borgerne skal være på plads. I dag er vi nået et stykke ad vejen på uddannelsesområdet. Der skal være plads til alle børn i folkeskolen, og der skal
50 være plads til alle unge på gymnasier og erhvervsskoler. Men der gælder ikke tilsvarende regler for praktikpladser eller pladser i de videregående uddannelser. Og i relation til voksenuddannelsen er det særdeles småt med hensyn til borgernes rettigheder.

55 Værre står det imidlertid til på det sociale område. 50.000 forældre kan ikke få deres børn passet forsvarligt.

Der bør fastsættes ret til pasning efter fx et vist antal måneder svarende til længden af barselorloven. I den anden ende af alderspyramiden er der mange
60 ældre, der er kommet i klemme i systemet, og som slet ikke føler, de har rettigheder. Der er ældre, der må ligge på sygehus, fordi der ikke er plejehjem eller beskyttet bolig til dem. Der er ældre, der simpelthen ikke kan blive i deres hjem, og som eksempelvis må ringe til et redningskorps, når de skal på toilettet, hvis man skal tro en TV-2 udsendelse for nylig. Det kan vi ikke være bekendt.
65 Når et ældre menneske er blevet visiteret til plejehjem, så skal hun eller han have det inden for en kort frist.

På vore sygehuse, som er overordentligt billige i drift og heldigvis stadig af høj

70 standard, er der behov for et stop for yderligere nedskæringer og indførelse af en tidsfrist på højst 3 måneder for operationer og behandling af alvorlige sygdomme.

Det er helt urimeligt, at mennesker skal leve i månedsvis med frygt for en
75 alvorlig hjertelidelse, uden at kunne blive opereret eller dagligt lide med defekte hofter og knæ.

En fundamental rettighed for borgerne er retten til hurtig og kompetent
behandling af deres sygdomme.

80

Socialdemokratiets idé om borgernes rettigheder er ikke et forsøg på ensretning. Der skal bestå fuld frihed for kommunerne og andre offentlige myndigheder med hensyn til at vælge midler til at leve op til tidskravene. Der vil være frihed med hensyn til formen for plejehjem og beskyttet bolig. Og derfor også frihed til
85 at vælge de mindst omkostningstunge løsninger.

Princippet om borgernes rettigheder behøver ikke at koste flere skattekroner, når der gives fuld fleksibilitet, og når der tages hensyn til sparede dagpenge m.v.

90 Men en lov om borgernes rettigheder vil tvinge alle til at tænke forfra i planlægningen. Nu er det borgernes behov, der bliver sat øverst. Jeg tror, det vil betyde en fornyelse og en menneskeliggørelse af hele velfærdssamfundet.

Må jeg sige stilfærdigt til vore politiske modstandere. Lad nu være med blot
95 refleksagtigt at afvise forslaget om borgernes rettigheder, blot fordi det er en idé fostret af Socialdemokratiet.

For et år siden - på sit årsmøde i Vejle - foreslog Socialdemokratiet en flertalsregering med Socialdemokratiet og andre partier. Og det gik vi til valg på
100 i december. Og vi vandt 15 mandater. Det var herligt at mærke, at den danske befolkning støttede os i vort ønske om utraditionelt samarbejde mod arbejdsløsheden.

Vi henviste til, at Danmark befandt sig i en nødsituation med stigende
105 arbejdsløshed. Vi påpegede nødvendigheden af en stærk regering. Af hensyn til de

110 tusindvis af ledige, af hensyn til de mange truede virksomheder, til fordel for de mange kommuner som økonomisk er klempt op af muren, og først og sidst af hensyn til den danske befolkning, der hver dag ser, at tingene forværres omkring dem. Men desværre var V og K ikke til at rokke i deres regeringsmonopol.

115 Når mange vælgere reagerer med skepsis overfor folkestyret, er det på grund af handlingslammelsen under Schluter-regeringen og kontrasten mellem det Glansbillede Danmark, de får tudet ørene fulde af, og så det Hverdags Danmark de lever i.

120 Socialdemokratiet tror på danskerne, og vi skammer os ikke over det danske velfærdssamfund. Der er masser af uudnyttede kræfter hos danskerne, som vil komme til udfoldelse, hvis chancen er der. Det er helt forkert, når regeringen mere end antyder, at arbejdsløsheden er et statistisk bedrag. Det passer ikke, når økonomiministeren og Venstres ordfører siger, at der kun er 70.000 arbejdsløse. Alle vi andre ved, at tallet er langt højere.

125 Og at arbejdsløsheden ikke skyldes dagpengene, men mangel på arbejdspladser. Vi ved det godt. V og K siger ikke sandheden.

130 Danskerne er ikke dagpengemisbrugere. Danskerne vil gerne arbejde. Blot der er arbejde at få.

135 Det er en tragedie for vores dejlige land, at vi har en KV-regering, som nægter at erkende arbejdsløshedsproblemet og som hidtil har nægtet at gøre noget effektivt ved problemerne.

140 Min konklusion er, at der bliver ikke gjort noget virkeligt effektivt herhjemme, før vi får en flertalsregering med Socialdemokratiet .

145 Nu er jeg lidt uretfærdig overfor regeringen. For på tirsdag har regeringen - vores travle KV-regering - sat hele 5 timer af til at diskutere deres egne idéer om arbejdsløsheden. Hele 5 ministerindlæg skal der være plads til, foruden indlæg fra alle de store erhvervsorganisationers ledere og Kommunernes Landsforening. Kun LO's formand kan tale ud fra et oppositionssynspunkt - og han har kun fået 20 minutter af konferencens tid.

145 I virkeligheden er sådan et kort medieshow med konservativ slagside en

ubehagelig nedvurdering af de lediges gigantiske problemer.

150 Vi tilbyder også fra dette årsmøde et bredt regeringssamarbejde mod
arbejdsløsheden, og vi har fremlagt en lang række gode idéer, som hurtigt kan
sættes i gang som led i en aktiv politik.

155 Udfordringen er at bremse de seneste års tab af gode arbejdspladser, sikre
grundlag for nye arbejdspladser og give de tusindvis af unge og ældre, der
forgæves søger uddannelse, at give dem en ordentlig plads.

Situationen er alvorlig, meget alvorlig. I løbet af de sidste 4 1/2 år har Danmark
160 mistet 80.000 arbejdspladser i den private sektor. Byggeriet har mistet mange
arbejdspladser. Entreprenørbranchen er tvunget i knæ. Industrien - navnlig
maskinindustrien - mister arbejdspladser. Ja, selv dansk erhvervslivs slagskib,
elektronikbranchen, er i alvorlige vanskeligheder. Hvis ikke vi havde de
udskældte områder som fx værfterne, ville det se helt forfærdeligt ud. Også
EDB-branchen har det skidt. Det vil sige Danmarks fremtidsindustrier er i fare.

165

Hvad er regeringens svar? Ifølge finanslovsforslaget vil man føje spot til skade
ved yderligere at skære 600 mio. kroner af den aktive erhvervs politik og
yderligere nedskæringer i forhold til byggeriet. Det er kortsynet og uklogt. Det
er ideologisk politik, som tager gode danske arbejdspladser som gidsler.

170

Samtidig gør man alt for at lægge hindringer i vejen for et tæt samarbejde
mellem den offentlige sektor og de private virksomheder. Indenrigsministeren
ønsker at kigge hver eneste ko'mmune og kommunal virksomhed efter for at
udrydde enhver farlig ansats til nytænkning. Socialdemokratiet vil gå den
175 modsatte vej, vi vil slippe initiativrigdommen i det offentlige fri og lade alle i
Danmark samarbejde frit for at skaffe nye arbejdspladser.

Må jeg i den forbindelse udtrykke anerkendelse af både kommuner og amter,
hvor næsten alle partiets repræsentanter med Thorkild Simonsen og Per
180 Kaalund i spidsen er gået i rette med indenrigsministerens ideologiske
snæversyn.

Socialdemokratiets forslag er enkle og hurtige at gå til:

185 De 22.000 unge der fik afslag på deres ønske om uddannelse skal sikres

uddannelse, og vi skal hurtigst muligt væk fra adgangsbegrænsningen. Det er egentlig utroligt, at samtidig med kommunismens fald så gennemfører den danske undervisningsminister sine eksperimenter i topstyret
190 kommandoplanlægning på uddannelsesområdet. For de unge er dette første møde med samfundet dybt nedslående, og de føler sig hundset med og nedvurderet.

Lad os sige det klart her fra årsmødet. Socialdemokratiet vil ikke svigte de unge,
195 men sætte alle kræfter ind på at skaffe pladserne og bremse undervisningsministerens dirigeren.

Det er glædeligt, at der nu på Socialdemokratiets initiativ oprettes 1.000 ekstra pladser og endnu flere efter jul, men det er dybt deprimerende, at det ikke er
200 muligt at få KV-regeringen med til noget, som virkelig batter.

Praktikpladssituationen er katastrofal. Aldrig har så mange på de tekniske skoler og handelsskolerne følt sig helt ladt i stikken. Arbejdsgiverne har smækket døren i, og undervisningsministeren har hidtil ikke villet indrette tidssvarende
205 værkstedsskoler med delpraktik, hvor de unge kan få afsluttet deres uddannelse på en ordentlig måde.

Socialdemokratiet står fast på aftalen om en praktikpladsgaranti, og vi vil allerede i den kommende uge søge at presse undervisningsministeren til at
210 komme i gang i stedet for at spille sorteper med de unges ønske om en ordentlig erhvervsuddannelse.

Der skæres ned på voksnes uddannelsesmuligheder til trods for alle fine løfter.
215 Socialdemokratiet vil gå den modsatte vej.

Vi ønsker flere penge til arbejdsmarkedsuddannelserne, og ved forårets forlig med regeringen nåede vi et stykke ad vejen.

220 Vi ønsker at åbne skolerne for de voksne og bruge læreren til at hjælpe flere.

Vi ønsker en ordening med uddannelsesdagpenge først og fremmest til glæde for dem med en kort uddannelse.

Der er nok at tage fat på, og merudgifterne på uddannelsesområdet opvejes for størstedelens vedkommende af besparelser på dagpenge og kontanthjælp.

Der er brug for flere nye arbejdspladser.

230

Socialdemokratiet foreslår fremrykning af offentlige investeringer på miljø og trafikområdet. Vigtige samfundsproblemer bliver løst, og de ledige kommer i arbejde.

235 I modsætning til KV-forslaget om gradvis afvikling af erhvervspolitikken, vil vi styrke den med flere penge til forskning og udvikling, opbygning af en erhvervsforskningsfond, oprettelse af en slagkraftig og uafhængig udenrigshandelsorganisation og et frit samarbejde mellem virksomhederne og det offentlige.

240

Socialdemokratiet har også påvist, at det er muligt at skaffe flere arbejdspladser ved hjælp til de ældre og ved børnepasning. Det kan ske uden yderligere offentlige udgifter, og det vil virkelig afhjælpe et alvorligt problem for de ældre.

245 Det er helt vildt i en situation med arbejdsløshed at tvinge kommunerne til at fyre dygtige medarbejdere, der udfører et nyttigt arbejde, blot for at spare nogen penge i kommunekassen, hvorefter udgiften vender tilbage som en belastning af statskassen (via øgede dagpengeudgifter).

250 Må jeg i øvrigt sige til de offentligt ansatte, som i disse tider ofte føler sig som jaget vildt og syndebukke for en fejlslagen højre politik. Socialdemokratiet vil bruge alle sine kræfter for at sikre trygheden hos alle, også hos de offentligt ansatte. Og vi ønsker en saglig debat om de offentlige arbejdspladser ikke en ideologi sk hetz.

255

Vi svigter ikke lønmodtagerne, heller ikke de offentligt ansatte.

Der skal ikke oprettes arbejdspladser hos det offentlige, som der ikke er brug for, ligesom overflødige jobs naturligvis ikke skal opretholdes af hensyn til
260 beskæftigelsen. Men der er behov for mange flere på udvalgte områder. Børnepasning, hjælpen til de ældre og sygehusområdet.

Det er urimeligt, at mere end 50.000 danske forældre er ventelisteforældre. Det

265 er mod barnets tarv. Det skaber utryghed. Det skaber usikkerhed på
arbejdsmarkedet, og det er et alvorligt tilbageslag mod kvinders ligestilling.

Hvad angår de ældre, er der desværre kommuner, der tvinges til helt forkastelige
besparelser. Ting vi slet ikke kan være bekendt. Og regeringen følger trop med
270 forslag på finansloven om forringet boligstøtte. Glem ikke, at det er de ældre,
der i et langt arbejdsliv har skabt det gode samfund, vi trods alt lever i. De
fortjener en bedre behandling end den de får i dag.

På sundhedsområdet er det en glæde, at det er lykkedes at sikre det billigste
275 sundhedssystem i verden i forhold til sin kvalitet. Men grænsen for
nedskæringer er for længe nået. Ventetiderne for vigtig lægebehandling som
operationer er uacceptabelt lange, og personalet er mange steder hårdt presset.
Nogen steder er niveauet i det hele taget alt for dårligt. Det gælder for eksempel
behandlingen af de psykisk syge, hvis ydre rammer undertiden leder tanken hen
280 på tilstandene for 60-70 år siden. Vi kan ikke være det bekendt.

Løsningen er ikke en borgerlig melodi om at lade pengepungen klare
prioriteringen i sundhedsvæsenet. Vort svar er nej til sygehjælp baseret på
patientbetaling. Klart nej til at de syge skal have penge med på hospitalet. Der
285 skal ikke være kassesluser ved indgangen til de danske hospitaler.

Et af de fornemmeste principper ved velfærdssamfundet er netop retten til
behandling af sin sygdom uden betaling. Lad os ikke ødelægge trygheden i
sygdomsbehandlingen.

290

Her på årsmødet fremlægges nogle socialdemokratiske synspunkter på
sundhedsområdet formuleret med henblik på debat af vores dygtige ordfører,
Torben Lund og en række af hans kyndige rådgivere.

295 Der er masser af muligheder for flere jobs, når pengene bruges rigtigt. Efter
Socialdemokratiets mening er det langt bedre at bruge penge på varige jobs,
hvor der sker noget, end til dagpenge og kontanthjælp, hvor pengene går til
dem, der ingenting har at bestille.

300 Det er ikke ensbetydende med, at vi accepterer KV-regeringens mange
ubehagelige nedskæringer på overførselsindkomsterne. Jeg har nævnt
forringelserne for pensionisternes boligydelse og dertil skal føjes 1 mia. kroner i

305 nedskæringer på dagpengene. Ikke i kraft af lavere ledighed - som vi har foreslået
- men i kraft af lavere levestandard for de arbejdsløse. Desværre.

Også efterlønnen, som KV-partierne afskyr. De ved godt, at det er en god
ordning, en populær ordning. Måske det bedste jeg har være med til at
310 gennemføre i min tid som arbejdsminister.

Nu vil man spare 700 mio. kroner på efterlønnen. Lad det være sagt så det ikke
er til at misforstå. Vi vil bekæmpe ethvert tilløb til forringelser for
efterlønsmodtagerne. Så er det sagt.

315 Og må jeg tilføje. Der er ingen grund til panik overfor KV's trussel om hæve
aldersgrænsen fra 60 til 62 år. Det siger ikke blot vi, men jeg tror, et flertal i
Folketinget klart nej til.

Den vigtigste forudsætning for at kunne udnytte gode konjunkturer i udlandet
320 til at få bugt med arbejdsløsheden hjemme, er en god konkurrenceevne. Til at
opnå den og dermed pristabilitet og ligevægt på betalingsbalancen har
lønmodtagerne ved flere overenskomstsituationer ydet imponerende bidrag.

Men hvad har været svaret fra virksomhederne. 'Fyringer og fald i
325 investeringerne.

Og hvad har været svaret fra regeringen. Fyringer, nedskæringer og
privatiseringer og yderligere lettelser i arbejdsgivernes skattebyrde.

330 Den politik hænger, ikke sammen, og der er ikke noget at sige til, at mange
lønmodtagere mister troen på nytten af løntilbageholdenhed.

Det er egentlig utroligt, at regeringen ikke forstår, at der drives et farligt spil med
lønmodtagernes ansvarlighed.

335

Set i et videre perspektiv var finansloven en skuffelse.

Et sandsynligt underskud på mellem 30 og 40 mia. kroner.

340 Traditionelle KV-forslag med de arbejdsløse, efterlønsmodtagere og
pensionister.

Intet forsøg på at standse tabet af arbejdspladser. Tværtimod betyder finanslov
345 1992 et samlet tab af 10 - 20.000 arbejdspladser. Der er ingen ekstra satsning på
erhvervs-, uddannelses- eller arbejdsmarkedsinitiativer, men nye kostbare
nedskæringer.

KV-strategien fører os ikke ud af stagnation og modløshed. Den uddyber den.
350

Vi vil gerne arbejde for en god finanslov 1992. Vi stiller kun tre vilkår. De
sociale nedskæringer skal væk, underskuddet skal ned, og der skal en markant
indsats til mod arbejdsløsheden.

355 Så enkelt kan det gøres. Det der er brug for nu, det er nye idéer, der kan puste liv
i produktion og beskæftigelse, og effektive indgreb overfor de mange smuthuller
i skattelovgivningen.

På dette årsmøde forelægger vi Socialdemokratiets forslag til principprogram,
360 Det ny Århundrede. Det vil ske i morgen.

Men allerede nu vil jeg fremhæve behovet for nytænkning og nye idéer. I dag har
jeg tal om borgernes rettigheder; og alle ved, at socialdemokrater som Mogens
Lykketoft har været allerforrest i debatten om afbureaukratisering og fornyelse
365 af den offentlige sektor, og Poul Nyrup har mere end nogen anden peget på en
driftig erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik som den eneste vej ud af den
lavvækstfælde, som KV-regeringen har anbragt os i. Jeg kunne nævne mange
flere enkeltpersoner, der har vist kreativitet og mod til at gå op mod gamle
fordomme. Og det, er fint. Vi skal aldrig være bange for at tage en tørn med os
370 selv og vore egne fordomme.

Men Socialdemokratiet har nogle idéer om frihed, lighed, solidaritet og
demokrati, der nok har fået et nyt begrebsindhold, men som fortsat er vores
ledetråd i arbejdet. Det samme gælder kampen for social retfærdighed, og vores
375 krav om at markedsøkonomien holdes i skak af en stærk offentlig sektor og klare
sociale og miljømæssige krav.

Socialdemokratiets principper er hverken det kommunistiske diktatur eller
gammelliberalismens ulighed. Vi er modstykket til begge de yderliggående
380 ideologier.

Når jeg gerne vil have sagt det, er forklaringen det vældige opbrud, der er i gang i verden omkring os.

385

Kommunismen startede i Rusland. Nu er den død i Rusland sammen med dens barn, den topstyrede Sovjetunion.

390

Kommunismen holdt i årtier de centraleuropæiske stater i et diktatorisk jerngreb. Nu er åget lettet og jerntæppet væk.

Grundlaget for den kolde krig er væk. Der er ikke længere basis for de vældige udgifter til militære formål. Både i Øst og Vest kan der frisættes enorme summer til civile formål.

395

Dette er en sejr for de demokratiske kræfter i Centraleuropa og Sovjet. Det er deres kamp for demokratiet og deres triumf vi fejrer.

400

Lad ingen general eller oppustet udenrigsminister i Vesten tage æren for det, der var andres kamp.

Men alle vi, der altid har kæmpet for demokratiet mod diktaturet, har lov til at glæde os ved kommunismens fald i Europa.

405

Men glæden er blandet med frygt for det økonomiske kaos og den politiske skuffelse hos befolkningerne, der kan følge efter kommunismens fald. Massearbejdsløshed, gangsterisme, stærkt faldende levestandard, ny ulækker overklasse af sortbørshajer og fidusmagere, fortsat miljøødelæggelse.

410

Vesten må ikke svigte de demokratiske kræfter i Øst. Lad det være sagt.

415

Vores holdning indtil nu har været nølende og passiv indtil det kyniske. Mest uhyggelig er Vestens reaktion til Sovjets krise. Nu må vi vente og se og vente på reformer - som alle og enhver ved kun bliver streger på et stykke papir, hvis ikke der omgående kommer hjælp fra os.

Jeg skuffes også over vores egen regering. Da kuppet mod Gorbatjof blev kendt forrige mandag, kunne udenrigsministeren end ikke bekvemme sig til at kalde det et kup, og først da det var sikkert, at kupmagerne havde tabt, genfandt han

målet. Derefter så vi et komisk kapløb med Island om, hvem der kunne komme først med anerkendelsen af de baltiske stater - og siden har vi hørt den ene deprimerende udtalelse fra statsministeren efter den anden om, at det ikke nytter "at sende en blankocheck" til Rusland og de øvrige republikker og de nye demokratier i Centraleuropa.

Hvem har foreslået en "blankocheck"? Mig bekendt ingen. Derimod har vi og mange andre peget på behovet for hurtig hjælp.

Lad os glædes med Østeuropas socialdemokrater og alle andre demokrater, der har væltet diktaturet, og sende dem en varm hilsen fra årsmødet. I har gjort det utroligste.

Men diktaturets afskaffelse er ikke automatisk en løsning af alle problemerne. Det ved vi godt. Der er en kæmperisiko for folkelig skuffelse, hvis de demokratiske regeringer brækker nakken under vægten af de store problemer, der knytter sig til økonomisk kaos, massivt produktionsfald, massearbejdsløshed, en miljøkatastrofe uden sidestykke, risiko for nye klasseskel og ny overklasse af sortbørshajer, gangstere og fidusmagere.

Den allerstørste udfordring er måske den sult, der kan ramme hele Sovjet til vinter. Høsten er slået fejl. Distributionssystemet er brudt sammen, og jeg frygter, at millioner ikke vil kunne få det daglige brød, medmindre der kommer hjælp udefra.

Det er deprimerende at tænke på den mulighed, at overgangen fra diktatur til demokrati af den almindelige sovjetborger kun opleves som, at man under diktaturet måtte stå i kø i timevis for at få de mest almindelige varer eller blot for at nå frem til tomme hylder.

Vi i Vesten må ikke svigte. Der er brug for vores hjælp. Hurtig og kontant fødevarerhjælp, og hjælp til maden når frem til de almindelige fødevarerbutikker. Jeg tror, Danmark har nogle særlige forudsætninger her, som bør udnyttes.

Vi skal yde en særlig indsats for deres skyld, men også for selv at slippe for alle de ubehagelige udfordringer, der opstår, hvis pludselig titusindvis af mennesker melder sig som flygtninge fra sult og nød.

460 Men vi skal også tilrettelægge en mere langtrækkende hjælp med hensyn til opbygning af infrastruktur, løsning af miljøproblemer og teknisk fornyelse af produktionen. Det kræver reformer og politisk vilje af dem, men også offervilje og nytænkning af os.

465 På dette møde skal vi tage stilling til en udtalelse om hjælp til de nye demokratier i Central- og Østeuropa, må jeg henvise til hovedbestyrelsens forslag.

Vi vil også foreslå sammen med vore partifæller i Tyskland og Sverige, med Bjørn Engholm og Ingvar Carlsson, at der snarest oprettes et Østersø Råd for
470 Danmark, Sverige, Finland, de baltiske stater, de russiske Østersøprovinser, Polen og Nordtyskland - og Norge.

Opgaven er konkret samarbejde om problemer af fælles interesse. Infrastruktur, miljø og kultur.

475

Det er en god tanke for at få gjort noget effektivt hurtigt og for at vi kan lære vore nye naboer i Østersøregionen bedre at kende.

Jeg tror i øvrigt, Danmark får alle tiders chance med sin beliggenhed, hvis der
480 kommer en dynamisk udvikling i Østersø-regionen. Ikke mindst København, Sjælland og Lolland-Falster vil nyde godt af det, og dermed vil det blive til fordel for hele Danmark.

Også i det lys skal Øresundsforbindelsen ses. Men det vigtigste er, at
485 jernbaneforbindelsen mellem Norden og resten af Europa kommer til at gå via Danmark.

På et tidspunkt bliver vi også nødt til at diskutere forbindelsen ved Fugleflugtslinien, men jeg har sagt både til Ingvar Carlsson og til Bjørn
490 Engholm, at der er en række trafikproblemer i Vestdanmark, som vi gerne vil have løst først. Og vi skal arbejde videre med den tanke som vore kammerater i Nordisk Råd har fremført om hurtige jernbane- og vejforbindelser mellem Norge og Jylland og Tyskland.

495 Der er nok at tage fat på, og socialdemokraterne er med over alt, hvor der sker noget.

A propos Sverige skal vi ikke sende Ingvar Carlsson og det svenske
500 socialdemokrati en hilsen og ønske god valgvind på næste søndag. De fortjener
vores støtte. Det er så let at støtte, når det går frem, men egentlig har man mest
brug for opbakning, når vinden blæser imod.

Efter en ordentlig nedtur i vinter er det svenske socialdemokrati på vej op. Jeg
505 tror, de klarer sig rimeligt den 15. september.

På dette årsmøde skal vi også diskutere Europa i lyset af omvæltningerne i Øst
og de nye samarbejds muligheder i EF.

510 Vi ønsker et åbent og styrket europæisk fællesskab. EF's markeder bør åbnes, og
vi skal forrest i samarbejdet med Øst. EF skal have styrket sin rolle, når det drejer
sig om kampen mod den alt for høje arbejdsløshed. EF skal også - som foreslået
blandt andet i det danske memorandum - kunne træffe effektive beslutninger,
når det drejer sig om sociale og faglige rettigheder, og når det drejer sig om miljø.

515

Vi ønsker at sige ja til en ny EF-traktat, selvom mange af os krummer tær, når vi
hører ordet "union". Det er i alt fald ikke en sprogløst, der er groet i vores
have.

520 Men hvis EF-traktaten ikke indeholder effektive bestemmelser om menneskelige
rettigheder og miljø, så bør ikke blot vi, men mange med os sige nej. For så er
den nye traktat helt ude af takt med fremtiden.

Mange drømmer om en ny europæisk superstat med egen hær, regering,
525 parlament, lovgivning og politiske partier. Det er ikke vores drøm. Historien
viser også, hvordan det går superstater. Navnlig superstater med mange
forskellige nationaliteter.

Midt i alle de spændende europæiske perspektiver er der grund for os til at
530 minde om den tredje verdens store kvaler. Fortsat befolkningseksplosion, sult,
sygdom, arbejdsløshed og nød.

Vi ønsker at hjælpe til at få væksten i befolkningen ned og give hjælp, så de
fattige lande kan klare deres egne problemer. I vores principprogramforslag er
535 der en meget klar tekst på dette punkt, og vi vil holde fast i en solidarisk hjælp til
den tredje verden.

540 Selvom vi har store økonomiske problemer, er vi ikke så fattige, at vi ikke har råd til at hjælpe dem, der virkelig er ramt af fattigdom.

Må jeg slutte med at gøre nogle få betragtninger om dansk politik og vores samarbejde med andre.

545 Det danske samfund står midt i meget alvorlige problemer med rekord stor arbejdsløshed og stadigt tab af arbejdspladser overalt i samfundet. Vi lever i en tid præget af utryghed og spildte muligheder.

550 Denne tilstand af mismod og mangel på tro på fremtiden og egne kræfter må brydes. Socialdemokratiet ser det som sin fornemmeste opgave at være med i et samarbejde for igen at få gang i Danmark.

555 Vi har det godt med hinanden i det vi kærligt kalder "bevægelsen". Godt samarbejde med vore mange dygtige kommunalfolk, og fortrinligt samarbejde med de mange socialdemokratiske tillidsmænd (og der bliver flere og flere - ikke mindst takket være vores faglige og politiske sekretariat) overalt i lønmodtagerorganisationerne. Vi vil det samme. Og vi kæmper den samme kamp.

560 I forhold til andre partier vil jeg gerne fremhæve vores gode forhold til SF og byde den nye ledelse velkommen.

565 Når det drejer sig om sociale spørgsmål, uddannelsesspørgsmål, boligpolitik, økonomisk fordeling, kultur, langt de fleste miljøspørgsmål og først og sidst kampen mod arbejdsløsheden er vi på linie med SF.

Og udenrigspolitisk har SF nærmet sig både EF og NATO, og det glæder vi os over.

570 Min bebrejdelse mod regeringen er dens ulyst ved at tage arbejdsløsheden og de menneskelige problemer i Danmark tilstrækkeligt alvorligt. Det er, som om de er ofre for deres eget skønmaleri af Danmarks forhold.

575 Jeg beklager også, at de to partier så stædigt fastholder et regeringsmonopol og ikke vil åbne for reelle forhandlinger mellem alle partier i Folketinget for at få en

flertalsregering, der virkelig kunne gøre noget ved problemerne. Og ikke bare sidde for at blive siddende og holde andre ude.

580 Vores forslag er stadig en "dronningerunde" med deltagelse af alle partier.

I forhold til de 3 partier CD, de radikale og Kristeligt Folkeparti har vi søgt at etablere et godt og fornuftigt samarbejde. Bedst er det lykkedes i forhold til CD, som jeg gerne vil sige tak til.

585

Derimod kniber det lidt i forhold til de radikale til trods for at deres politik, hvis man skal tage programmerne alvorligt, ligger meget tæt på vores. Vi gør, hvad vi kan og vil blive ved med det. Til gengæld ville det nok hjælpe, hvis man fra radikal side interesserede sig en anelse mere for radikal politik og måske brugt
590 lidt færre kræfter på at skælde ud på Socialdemokratiet. Jeg ved godt, at vælgerne gav de radikale en slem forskrækkelse ved sidste valg efter det ulykkelige regeringssamarbejde med Schlüter og Ellemann-Jensen. Men nu er tiden vel til at komme videre?

595 Med Kristeligt Folkeparti har vi fælles synspunkter på en række sociale og etiske spørgsmål, og der har vi grund til at sige tak for.

Socialdemokratiet står stærkt. Vi har vundet 4 valg i træk. Alle spådomme om vores død, har som Mark Twain udtrykte det været "stærkt overdrevne". Flere og
600 flere unge melder sig som tilhængere af vore idéer, og vi har gennemført og agter at gennemføre en gennemgribende fornyelse, så vi er rustet til det ny århundredes udfordringer. Vi gør det med en god bagage af faste principper, som vi har haft i vores 120 årige historie. Men vi gør det også med en åbenhed overfor nye idéer og metoder og vilje til selvkritisk vurdering af gamle strategier.

605

Det går godt for Socialdemokratiet. Vi vil være med, hvor tingene sker. Vi vil sige vores egen mening klart, men vi vil også lytte til andre.

610 Danskerne ved, hvor de har Socialdemokratiet. På deres side. Og danskerne ved, at de kan regne med Socialdemokratiet.

Kilde

Fra prof. Robert Klemmensens private samling

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
Politisk tale, Socialdemokratiet, Taler om velfærdsstaten

620 **URI**
<https://www.dansketaler.dk/tale/svend-aukens-tale-ved-socialdemokratiets-kongres>

625

630

635

640

645

650